

สังเคราะห์ งานวิจัย

ฉบับเดือนกันยายน
ประจำปี 2563

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัฐฉญา แพทย์ศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สภาพงานวิจัยและพัฒนา มีบทสังเคราะห์งานวิจัยที่น่าสนใจ มาฝากผู้อ่านทุกท่าน..... ฉบับนี้เป็นงานวิจัย เรื่อง “แนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด” เป็นผลงานวิจัยของผู้ช่วยศาสตราจารย์อัฐฉญา แพทย์ศาสตร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ รุจิราภูกุล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนวิจัย ปีงบประมาณ 2560 ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวมีแนวคิดมาจากอัตราส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศไทยและทั่วโลกนั้นเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางการแพทย์และการสาธารณสุขจึงทำให้อัตราการตายลดลง ส่งผลให้โครงสร้างของประชากรของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไป มีอัตราส่วนของประชากรผู้สูงอายุเป็นภาระการเลี้ยงดูสูงขึ้น ในขณะที่จำนวนประชากรในวัยทำงานลดลง การเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุโดยรวมมีลักษณะเหมือนกันทุกคน เพียงแต่ระยะเวลาความชราหรือเร็วจะแตกต่างกันในแต่ละบุคคล โดยการเปลี่ยนแปลง 3 ด้านใหญ่ ๆ ในผู้สูงอายุ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจะมีความแตกต่างกันไปตามสภาพ และมีความหลากหลายในการวัดระดับคุณภาพชีวิต ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความเข้าใจในชีวิต ปรัชญาที่ยึดถือ ความคิดเห็น ในบริบทของสังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด มีเพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้นที่ให้ความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเป็นประจำ และจากการสังเกต การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการของผู้วิจัยพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องอยู่เฝ้าบ้านเวลาที่บุตรหลานออกไปทำงานนอกบ้าน จากปัญหาดังกล่าว ถ้าได้มีการเตรียมการรับมือหรือสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่ผู้สูงอายุ โดยเน้นการพัฒนาผู้สูงอายุมากกว่าการสงเคราะห์ ย่อมช่วยให้หน่วยงานภาครัฐ ประหยัดงบประมาณ และผู้สูงอายุก็มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วย จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้าน ความสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อนำผลไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด และข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปสู่การดูแลผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเหมาะสมมากขึ้นต่อไป

ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะดำเนินการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด และเพื่อศึกษาแนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด

วิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเริ่มตั้งแต่ สร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ โดยแบบสัมภาษณ์ มีลำดับขั้นขั้นตอนในการสร้างดังนี้ ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุและเกี่ยวกับ คุณภาพชีวิต สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุ

โดยนำแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) นำแบบสัมภาษณ์ ที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข เพื่อปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ ให้ถูกต้องเหมาะสม โดยหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้สูงอายุที่ไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) หลังจากนั้น นำแบบสัมภาษณ์ ที่มีค่าอำนาจจำแนกแต่ละข้อ ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป มาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสัมภาษณ์ ทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 และนำแบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) และมีความสมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด อยู่ในระดับดี
2. ในการทดสอบสมมติฐานระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด จำแนกตามสถานภาพภูมิหลัง พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ โรคประจำตัว และสมาชิกชมรมผู้สูงอายุต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน แต่ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. แนวทางสร้างเสริมคุณภาพชีวิตด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้สูงอายุในตำบลห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด คือ ด้านจิตใจ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลในครอบครัวและชุมชนให้ความสำคัญและดูแลผู้สูงอายุ เอาใจใส่ ใช้เวลาที่มีคุณภาพ ให้ความรักความอบอุ่น ทำกิจกรรมร่วมกันและมีการจัดโครงการอบรมส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุในตำบลจิตใจ รวมถึงมีแพทย์ ตรวจเยี่ยมผู้สูงอายุ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ พร้อมกับการสนับสนุนงบประมาณ ควรส่งเสริมให้ความรู้แก่ผู้ที่กำลังจะเข้าสู่ผู้สูงอายุเพื่อเตรียมการสำหรับเป็นผู้สูงอายุ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมที่สนุกสนานหรือมีการให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ และมีการให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ และควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานต่างๆ

นอกเหนือจากผลการวิจัยดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยมีแนวคิดหรือข้อเสนอแนะ เพื่อการขยายผล หรือต่อยอดงานวิจัย ที่คาดว่าจะเป็ประโยชน์ต่อไป คือ

1. ควรมีนโยบายส่งเสริมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. ควรจัดให้มึโครงการตรวจเยี่ยมหมบ้ำผู้สูงอายุ เพื่อเป็นเกการตรวจสุขภาพเชิงรุก และจัดให้มึการตรวจสุขภาพประจำเดือน โดยบูรณการกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพแบบเชิงลึก เพื่อทราบถึงความต้องการหรือปัญหาที่แท้จริงของผู้สูงอายุ
2. ควรทำการศึกษาแนวทางการถ่ายทอตฤมึปัญญาของผู้สูงอายุในการสร้างเสริมสุขภาพหรือการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม
3. ควรขยายพื้นที่ในการศึกษาวิจัยเป็นระดับอำเภอ เพื่อให้แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุนั้นสามารถนำไปปรับใช้งานได้จริงกับหลายพื้นที่

ข้อมูลจาก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัฐจญา แพทย์ศาสตร์ หัวหน้าโครงการวิจัย หมายเลขติดต่อ 08-5089-1793
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีชรินทร์ รุจิรานุกูล ผู้ร่วมวิจัย หมายเลขติดต่อ 08-6307-4318